

ZA ŽIVOTNÉ PARTNERSTVO (SPOLOČNÁ DEKLARÁCIA)

MY, PREDSTAVITELIA A PREDSTAVITELKY OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI,

vychádzame z princípu, že všetci ľudia sa rodia slobodní a rovní v dôstojnosti a právach.^I Ľudské bytosti všetkých sexuálnych orientácií a rodových identít majú právo na plné užívanie všetkých ľudských práv.^{II} Sexuálna orientácia^{III} a rodová identita^{IV} sú neoddeliteľnou súčasťou dôstojnosti a ľudskosti každého človeka a nesmú byť dôvodom diskriminácie ani zneužívania^V. Homosexualita patrí k variantom ľudskej sexuality tak ako heterosexualita a vyskytuje sa medzi všetkými živými tvormi;

uznávame, že ľudia s homosexuálnou orientáciou majú schopnosť vytvárať si rovnako silné emocionálne väzby a vzťahy vrátane stabilných rodín ako heterosexuálni ľudia. Všetci ľudia bez ohľadu na sexuálnu orientáciu alebo rodovú identitu majú právo založiť si rodinu. Rodiny existujú v rôznych formách^{VI};

vyjadrujeme poľutovanie nad tým, že Slovenská republika je jednou z posledných krajín Európskej únie právne neuznávajúcou rodiny založené pári rovnakého pohlavia. Krajiny, s ktorými sme stáročia žili v spoločných štátnych zväzkoch, Česko, Maďarsko, Rakúsko, Slovinsko a Chorvátsko, tak už dávnejšie urobili. Slovenské LGBTI organizácie vznášajú túto požiadavku od roku 1994, ale nie sú brané vážne;

zdôrazňujeme, že neexistencia právneho uznania negatívne pôsobí na postavenie gejov a lesbié v spoločnosti. Tento fakt prispieva k tomu, že okolie ich vníma, akoby im chýbali rodinné hodnoty a zmysel pre zodpovednosť a neboli rovnocenní ostatným. Takisto to má priame dôsledky pre páry rovnakého pohlavia a ich rodiny, pretože sú vyňatí z ochrany a právnej vymožitelnosti povinností, ktoré majú v manželstve k dispozícii páry rôzneho pohlavia. Transrodoví ľudia a ich manželia sú kvôli zmene údajov na dokladoch nútení podstúpiť rozvod a neexistuje pre nich žiadna dostupná alternatíva, ktorá by im umožnila dôstojne zabezpečiť už vytvorenú rodinu. Prioritou musí byť najlepší záujem detí vyrastajúcich v týchto rodinách, a teda ich právo na rovnakú ochranu zo strany štátu bez diskriminácie na základe toho, že štát neuznáva rodinný status ich rodičov^{VII};

konštatujeme, že páry rovnakého pohlavia (gejské a lesbické páry) zdieľajú rovnaké hodnoty a chcú sa brať z rovnakých dôvodov ako všetci ostatní:

- aby vyjadrili vzájomnú lásku a zámer zostať spolu po zvyšok života,
- aby prijali vzájomný sľub vernosti a podpory v šťastí aj v nešťastí a v zdraví aj v chorobe, a to verejne pred orgánom štátu v okruhu svojej rodiny a priateľov,
- aby vytvorili právny zväzok uznaný štátom (štátom uznaný príbuzenský vzťah), ktorým by upravili praktické otázky spoluzitia v domácnosti, spoločného majetku, dedenia, vzájomného zastupovania, vyživovacej povinnosti a pod.,
- aby zabezpečili čo najvhodnejšie prostredie na výchovu svojich súčasných či budúcich detí;

pripomínáme, že rozmanitosť rodinných foriem a počet nezosobašených párov vychovávajúcich deti na Slovensku narastá. Štát vo svojej voľbe prostriedkov určených na ochranu rodiny a zabezpečenie rešpektovania rodinného života musí nevyhnutne zohľadniť vývoj v spoločnosti a zmeny vo vnímaní sociálnych otázok ako osobný stav a partnerské vzťahy vrátane skutočnosti, že nie je len jeden spôsob alebo jedna voľba, pokiaľ ide o vedenie vlastného rodinného alebo súkromného života^{VIII}.

PRETO ŽIADAME ŠTÁTNE ORGÁNY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, ABY PRÁVNE UZNALI RODINY ZALOŽENÉ PÁRI ROVNAKÉHO POHLAVIA A UMOŽNILI IM DÔSTOJNÝ, STABILNÝ A ŠTASTNÝ ŽIVOT, NAJMÁ:

aby legislatíva uznala existenciu životných partnerstiev párov rovnakého pohlavia, upravila spôsob ich evidencie a definovala ich vzájomné práva a povinnosti v rovnakom rozsahu ako v prípade manželstva, aby existovala zákonná možnosť osvojenia biologického dieťaťa jedného z partnerov druhým partnerom pod podmienkou súhlasu druhého biologického rodiča,

pričom takýto právny inštitút bude dostupný pre všetky páry (bez ohľadu na rodovú identitu či sexuálnu orientáciu ľudí, ktorí ich tvoria),

A NA TENTO ÚČEL ZAKLADÁME PLATFORMU ŽIVOTNÉ PARTNERSTVO.

V Bratislave 17. 5. 2015

Zakladajúce organizácie: Akropola - Občianske združenie 1115 | Amnesty International Slovensko | Antígona | Anténa - sieť pre nezávislú kultúru | BANSKÁ ST A NICA - Štokovec | Centrum komunitného organizovania | Centrum pre filantropiu | Centrum pre otvorenú politiku | Centrum pre výskum etnicity a kultúry | Divadlo z Pasáže | Diversity Pro | Dúhový PRIDE Bratislava | EsFem | Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku | Hidepark Nitra - kultúrne centrum | Iniciatíva Inakosť | Klub Lúč - Kolomaž | Liga za ľudské práva | Možnosť voľby | NOMANTINELS | Nadácia otvorenej spoločnosti | Nástupišťe 1-12 | ODYSEUS | Občan, demokracia a zodpovednosť | OZ PRIMA | PRIDE Dúhové Košice | Periférne centrá | Queer Leaders Forum | Quo vadis | S(z)lomarát | Slovensko-český ženský fond | Stanica Žilina-Záriečie | TABAČKA KULTURFABRIK | TransFúzia | Záhrada - Centrum nezávislej kultúry | Záujmové združenie žien ASPEKT | Záujmové združenie žien MyMamy | ŠK Lotosové kvety | Ženská sieť HEPY (následnícka organizácia Prvého lesbického združenia MUSEION)

ŽIVOTNÉ PARTNERSTVO JE KAMPAŇOVOU PLATFORMOU SLOVENSÝCH MIMOVLÁDNYCH ORGANIZÁCIÍ S CIELOM ZÍSKAŤ PODPORU VEREJNOSTI PRE PRÁVNE UZNANIE PÁROV ROVNAKÉHO POHLAVIA A ICH RODÍN. PLATFORMA CHCE ZDIELANÍM OSOBNÝCH VÝPOVEDÍ PÁROV ROVNAKÉHO POHLAVIA A VEDENÍM VEREJNEJ DISKUSIE UKÁZAŤ, ŽE TIETO PÁRY MAJÚ ROVNAKÉ HODNOTY A CHCÚ SA BRAŤ Z ROVNAKÝCH DÔVODOV AKO VŠETCI OSTATNÍ.

I. Článok 1 Všeobecnej deklarácie ľudských práv.

II. Sexuálna orientácia a rodová identita sú zahrnuté do práva na rešpektovanie súkromného života, a to v Európskom dohovore o ľudských právach (článok 8), ako aj v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach (článok 17).

III. Sexuálna orientácia sa vzťahuje na schopnosť každého jednotlivca pociťovať citovú, romantickú a telesnú príťažlivosť k osobám opačného pohlavia alebo k osobám toho istého pohlavia, či k osobám oboch pohlaví a mať s nimi intímny a sexuálny vzťah.

IV. Rodová identita sa vzťahuje na hlboko prežívané vnútorné a individuálne pociťovanie rodu každou osobou, ktoré môže – ale nemusí – zodpovedať pohlaviu, ktoré sa osobe stanovilo pri narodení.

V. Všeobecný princíp rovnosti a nediskriminácie je vyjadrený v článku 12 ods. 1 prvej vety Ústavy SR: „Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach.“ Sexuálnu orientáciu ako zakázaný dôvod diskriminácie v našich podmienkach prvýkrát explicitne spomenul Ústavný súd SR v roku 2005 (PL. ÚS 8/04-202, nález z 18. 10. 2005). Sexuálna orientácia a rodová identita sú dnes zakázanými dôvodmi diskriminácie podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou.

Na globálnej úrovni je toto právo konkrétne zakotvené v článkoch 2 a 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a v článku 2 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

Právne predpisy a politiky EÚ zabezpečujú rovnosť a nediskrimináciu z dôvodu sexuálnej orientácie, ktoré sú zakotvené v článkoch 10 a 19 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a v článku 21 Charty základných práv Európskej únie. Zásadou, na ktorej je EÚ založená, je zásada rovnakého zaobchádzania, ktorá pred diskrimináciou chráni aj transrodové osoby. To sa zakotvuje v prepracovanom znení smernice EÚ o rodovej rovnosti (2006/54/ES), v smernici o rodovej rovnosti v prístupe k tovaru a službám (2004/113/ES) a – s výslovným odkazom na rodovú identitu a prejav – aj v smernici o oprávnení na azyl v EÚ (2004/83/ES) a v balíku právnych predpisov EÚ o právach obetí (2011/0129).

VI. Jogjakartské princípy, ktoré v slovenskom jazyku vydal Úrad vlády SR v roku 2011 (http://www.vlada.gov.sk/data/att/1829_subor.pdf). Na jogjakartské princípy sa vo svojej práci odvolávajú Úrad vysokého komisára pre ľudské práva, osobitné postupy OSN, orgány OSN zriadené na základe zmluvy o ľudských právach a komisár Rady Európy pre ľudské práva a sú nezáväzným interpretačným textom vypracovaným na stretnutí nezávislých odborníkov v roku 2006.

VII. „UNICEF podporuje prijatie zákonov, ktoré poskytujú LGBT párom a ich deťom právne uznanie rodinných väzieb. Právne uznanie (a následná ochrana) rodinných vzťahov sú dôležité pri predchádzaní diskriminácie LGBT rodičov a detí, pretože rodičia bez právneho uznania nemôžu rozhodovať o základných aspektoch života svojho dieťaťa, akými sú vzdelanie a zdravotná starostlivosť. Navyše často nemajú nárok na štátne dávky a daňové zvýhodnenia, ktoré sú špecificky zamerané na podporu rodín. Ďalšia neistota vznikne, ak biologický rodič dieťaťa zomrie. Za takýchto okolností a pri neexistencii právneho uznania príbuzenského vzťahu by pozostalému nebiologickému rodičovi nebolo dieťa zverené automaticky do opateru, ale dieťa by sa stalo sirotou a s najväčšou pravdepodobnosťou by bolo umiestnené do starostlivosti opatrovníka alebo pestúnskej rodiny.“ UNICEF, PositionPaper, No. 9, November 2014.

VIII. Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Kozak/Polsko, č. 13102/02, 2. marec 2010.

ŽIVOTNÉ PARTNERSTVO JE KAMPAŇOVOU PLATFORMOU SLOVENSKÝCH MIMOVLÁDNYCH ORGANIZÁCIÍ S CIEĽOM ZÍSKAŤ PODPORU VEREJNOSTI PRE PRÁVNE UZNANIE PÁROV ROVNAKÉHO POHLAVIA A ICH RODÍN. PLATFORMA CHCE ZDIELANÍM OSOBNÝCH VÝPOVEDÍ PÁROV ROVNAKÉHO POHLAVIA A VEDENÍM VEREJNEJ DISKUSIE UKÁZAŤ, ŽE TIETO PÁRY MAJÚ ROVNAKÉ HODNOTY A CHCÚ SA BRAŤ Z ROVNAKÝCH DÔVODOV AKO VŠETCI OSTATNÍ.
